

توان

دافغان معيوبينو هراړخيز پروگرام درې مياشتنۍ خپرونه

دسمبر ۲۰۰۰ ميلادي

جدي ۱۳۷۹ هجري شمسي

سال چهارم شماره يازدهم

درين شماره

■ سرليکه

■ گزارش از سوم دسمبر

■ دمعوبينو دنړيوالې

■ دافغانستان دفيوتراپستانو

■ صدای که زندگی را

■ اوتې ، بوتې

■ صدای معيوب

■ ناتواني در آموزش

■ رهنمود های رندگی

■ په معيوبانو رحم او

■ جواب به نامه ها

طېف معيوب در حال آموختن قران مجيد

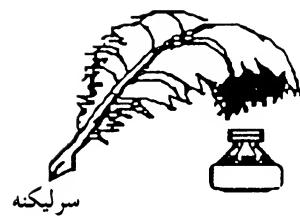
TAWAN:

A quarterly disability publication of the Comprehensive Disabled Afghan's Programme

Contact:

17C, Gulmohar Lane, University Town
POB 740, Peshawar, Pakistan
Phone: (+92 91) - 841880, 843890, 844693
Fax: : (+92 91) - 844946
E-mail: uncdap@brain.net.pk

د اسلام مقدس دين د بدن له كوم غړي او يا بل كوم دنيوی نعمت نه محروميدل اوبې برخې كيدل عيب او عار نه شميري او نه پدې شيانو سره دچا مقام راتيټوي او نه ئې حقوق كموي. كه د حضرت رسول اكرم ﷺ مباركې زمانې اويا ورپسې د راشدينو خلفاوو (رض) دور ته نظر وكړو نو دا به له ورايه راته ښكاره شي چې هلته د انسانانو ترمينځ دصحت او مرض په بنا توپير نه و او نه چا دا تصور كړی چې معيوب له نورو نه كم او يا د ټيټ مقام خاوند دی په دې زمانه كې په لسگونو معيوبان په ډير عزت، احترام او قدر سره اوسيدلي او حتی چې ځنې ئې له ډيرو تكړه او په بدن روغو كسانو نه د مقام او منزلت، علم او اهميت له پلوه وړاندې وو. دلته د مثال په توگه د عبدالرحمن بن عوف (رض) نوم را اخلو نوموړی عظيم صحابی (رض) د احد په غزا كې په پښه گوډ شو خو دی بدنۍ عيب د رسول ﷺ او نورو مسلمانانو په وړاندې دده شان او مقام راتيټ نه كړ بلكې لاريات د قدر او لوړ مقام خاوند شو. د تبوك په غزا كې چې ډير اصحاب (رض) هم تشریف لري د لمانځه وخت رارسېږي او رسول ﷺ پدې وخت كې تشریف نه لري نو عبدالرحمن بن عوف (رض) امامت ته وړاندې كيږي ټول جليل القدره اصحاب (رض) ورپسې اقتدا كوي او نوموړی په پښه معيوب ته خدای ﷻ دومره اهميت او عزت وړپه برخه كوي چې رسول ﷺ هم دلومړنی ركعت په پای كې تشریف راوړي او په همدې صحابی (رض) پسې اقتدا كوي او كله چې لمونځ تكميلېږي نو رسول ﷺ فرمائی: "ماقبض نبي حتى يصلي خلف رجل صالح من امته وان عبد الرحمن بن عوف سيد من سادات المسلمين" نبی تر هغه رحلت نه كوي ترڅو يې چې د خپل امت په يوه صالح پسې لمونځ نه وی كړی، عبدالرحمن بن عوف د مسلمانانو له مخورو مشرانو څخه دی. وگوري دلته موجود ټول صحابه (رض) په پښه معيوب عبدالرحمن (رض) پسې اقتدا كوي د هغه امامت منی، منزلت ئې تسليموي اورسول ﷺ پخپله هم لمونځ ورپسې كوي بيا ئې صالح بولی او د مسلمانانود سيد (بادار اومشر) لقب وركوي. نو بايد اعتراف وكړو چې اسلام بدنۍ عيب د انسانی ارزښت منافی نه گڼي، بلكې له معذوره او بې وسه كسانو سره خاصه معامله كوي، امتياز وركوي د مسؤليت بار ئې د توان په اندازه راكموي او په مقابل كې يې حقوق زياتوي، د ټولنې نورو غړو ته امر كوي چې د بې وزلاتو مرسته وكړي. په ټولنه او حكومت دا لارموي چې د ټولو معذورانو او بې وزلاتو د باعزته ژوند ټول اسباب او وسايل برابر كړي.

د اسلام مقدس دين د بدن له كوم غړي او يا بل كوم دنيوی نعمت نه محروميدل اوبې برخې كيدل عيب او عار نه شميري او نه پدې شيانو سره دچا مقام راتيټوي او نه ئې حقوق كموي. كه د حضرت رسول اكرم ﷺ مباركې زمانې اويا ورپسې د راشدينو خلفاوو (رض) دور ته نظر وكړو نو دا به له ورايه راته ښكاره شي چې هلته د انسانانو ترمينځ دصحت او مرض په بنا توپير نه و او نه چا دا تصور كړی چې معيوب له نورو نه كم او يا د ټيټ مقام خاوند دی په دې زمانه كې په لسگونو معيوبان په ډير عزت، احترام او قدر سره اوسيدلي او حتی چې ځنې ئې له ډيرو تكړه او په بدن روغو كسانو نه د مقام او منزلت، علم او اهميت له پلوه وړاندې وو. دلته د مثال په توگه د عبدالرحمن بن عوف (رض) نوم را اخلو نوموړی عظيم صحابی (رض) د احد په غزا كې په پښه گوډ شو خو دی بدنۍ عيب د رسول ﷺ او نورو مسلمانانو په وړاندې دده شان او مقام راتيټ نه كړ بلكې لاريات د قدر او لوړ مقام خاوند شو. د تبوك په غزا كې چې ډير اصحاب (رض) هم تشریف لري د لمانځه وخت رارسېږي او رسول ﷺ پدې وخت كې تشریف نه لري نو عبدالرحمن بن عوف (رض) امامت ته وړاندې كيږي ټول جليل القدره اصحاب (رض) ورپسې اقتدا كوي او نوموړی په پښه معيوب ته خدای ﷻ دومره اهميت او عزت وړپه برخه كوي چې رسول ﷺ هم دلومړنی ركعت په پای كې تشریف راوړي او په همدې صحابی (رض) پسې اقتدا كوي او كله چې لمونځ تكميلېږي نو رسول ﷺ فرمائی: "ماقبض نبي حتى يصلي خلف رجل صالح من امته وان عبد الرحمن بن عوف سيد من سادات المسلمين" نبی تر هغه رحلت نه كوي ترڅو يې چې د خپل امت په يوه صالح پسې لمونځ نه وی كړی، عبدالرحمن بن عوف د مسلمانانو له مخورو مشرانو څخه دی. وگوري دلته موجود ټول صحابه (رض) په پښه معيوب عبدالرحمن (رض) پسې اقتدا كوي د هغه امامت منی، منزلت ئې تسليموي اورسول ﷺ پخپله هم لمونځ ورپسې كوي بيا ئې صالح بولی او د مسلمانانود سيد (بادار اومشر) لقب وركوي. نو بايد اعتراف وكړو چې اسلام بدنۍ عيب د انسانی ارزښت منافی نه گڼي، بلكې له معذوره او بې وسه كسانو سره خاصه معامله كوي، امتياز وركوي د مسؤليت بار ئې د توان په اندازه راكموي او په مقابل كې يې حقوق زياتوي، د ټولنې نورو غړو ته امر كوي چې د بې وزلاتو مرسته وكړي. په ټولنه او حكومت دا لارموي چې د ټولو معذورانو او بې وزلاتو د باعزته ژوند ټول اسباب او وسايل برابر كړي.

گزارش از سوم دسمبر، روز بین المللی معیوبین

سلسله سهولت های خاص برای شان آماده شود. معیوبین دانش آموزش میتوانند در

سوم دسمبر روز جهانی معیوبین با مراسم شاندار در دفتر پروگرام همه جانبه

مکاتب عادی نسبت به مکاتب خصوصی بهتر به تحصیل خود بپردازند.

همچنان وی تحصیلات اطفال معیوب را با سهم گیری جامعه و خاصاً همکاری والدین و فامیل ها راجع ساخته و افزود که دلچسپی دانش آموزان معیوب تنها مربوط به مربی نبوده بلکه به کمک های والدین، رضاکاران و سایر اطرافیان شخص معیوب میباشد. آقای کورلیچ همچنان یک سلسله سو تفاهات را در رابطه به تعلیمات ناینیانان ذریعه خط بریل و ناشنویان ذریعه زبان اشاره برملا ساخته و تذکر داد که این دولسان بذات خود دانش نبوده بلکه کلیدی است که میتوان ذریعه آن علم و دانش حاصل کرد. در اخیر کلام خود وی اضافه نمود که برای بلند بردن سطح دانش معیوبین ناشنوا درحال حاضر CDAP با همکاری موسسات خدماتی معیوبین مانند HIFA (کانون نارسایان شنوایی

معیوبین افغان در پشاور برگزار گردید. درین محفل علاوه بر معیوبین نمایندگان دفاتر ملل متحد و مؤسسات غیر دولتی و تعداد زیاد علاقمندان شرکت داشتند.

مراسم با قرانت آیاتی چند از قرآن مجید توسط محترم قاری اسدالله ساطع به ساعت ۹:۳۰ قبل از ظهر روز جمعه اول دسمبر گشایش یافت. سپس محترم آقای پیتر کورلیچ منیجر عمومی CDAP با سخنان ارزشمند خویش آغازگر برنامه گردید. وی در خطاب به اشتراک کننده گان محفل گفت که تا امروز مردم چنین معتقد بودند که معیوبین خصوصاً آنعده که از نعمت بینائی و شنوائی محرومند به مکاتب خصوصی ضرورت دارند که در حقیقت چنین نمی باشد. این موضوع مکرراً از طرف ممالک مترقی و روبه انکشاف به اثبات رسیده است که این اطفال به مکاتب خاص ضرورت ندارد، بشرط آنکه یک

افغانستان، مؤسسه SERVE و مؤسسه IAM روی یک پروژه طویل المدت ترتیب قاموس زبان اشاره به لسان های دری و پشتو مصروف کار اند.

در قسمت بعدی برنامه محترم محمد احسان فیاض کارمند مؤسسه AAB که از نعمت بصیرت محروم است مطلبی را که در رابطه با ارزیابی مشکلات نابینایان و طرق بیرون رفت از وضع موجود آنها تهیه کرده بود پیشکش نمودند که خیلی ها مورد پسند حاضرین قرار گرفت.

وی در طفولیت در اثر کترکت و گلوکوما ولادی دید چشمانش را تا سن ۱۰ سالگی

نامبرده رساله در مورد مقایسه گرامری لسان عربی و فارسی به رشته تحریر در آورده است و به جهت یابی و بریل دسترسی کامل دارد.

به تعقیب آن گروهی از برادران و خواهران ناشنوا و نابینا ما با تقدیم ترانه های میهنی و پارچه های تمثیلی پیام آور بازتوانی معیوبین به رنگینی محفل افزودند.

محترمه جمیله جان عضو کمیته زنان افغان به نمایندگی از معیوبین افغانستان پیامی را که تهیه کرده بود به سمع حاضرین پیشکش نمود که خیلی ها مورد تحسین قرار گرفت. * ما افغانها از جنگ

خسته شده ایم، ازین حالت اضطرابی به تنگ آمده و دیگر توان برداشت جنگ را نداریم. امروز که جهانیان خود را متمدن و مترقی می پندارند و داد از انسانیت می زنند مگر تاکنون جنگ در جهان ماجاریست که باعث تعداد روز افزون زنها، مردها و اطفال معیوب می گردد. من از عالمان

از دست داده ولی با مورال عالی و همکاری فامیلش به تحصیلات ابتدائی و عالی خویش ادامه داده و لیسانسه دیپارتمنت عربی پوهنتون کابل بوده بعداً ماستری خود را در لسان عربی از پوهنتون بین المللی اسلامی اسلام آباد اخذ نموده است.

التجای می کنم که بیائید تا باهم در فضای صلح و دوستی یکجا زندگی کنیم تا انسانیت را از طعنه تنگین بی انصافی نجات دهیم. یگانه راه نجات مسائل جهان و مخصوصاً افغانها رجوع نمودن به اصول زرین اسلام و همچنان مسلح ساختن افغانها با سلاح تعلیمات عصری و تعالیم دینی میباشد*.

در اخیر با توزیع تصدیقنامه های ۱۲ تن از کارمندان تعلیمات خاص مربوط به حوزه های مختلف CDAP توسط محترم پیتروکولریج و محترم فاروق وردک و اعطای تحایف توسط آقای پیتروکولریج و لیلدا (آمر دفتر حمایت اطفال سویدن)، محفل به پایان رسید و مهمانان از نمایشی که از طرف CDAP ترتیب گردیده بود و در آن موسسات غیر دولتی، AAB،

ACBL، SGAA، AWCC، SIEAL، DACAAR، OMAR CDAP، AABRAR، BBC، SCA، SAB، AAD، و SC.US تولیدات خود را به معرض نمایش گذاشته بودند دیدار نمودند.

همچنان این روز جهانی در دفتر ساحوی به سهم گیری ACBL (مبارزه افغانها علیه ماین) دفتر ملل متحد، دفتر مین پاک و دیگر موسسات غیر دولتی باجوش و خروش فراوان تجلیل گردید. چنانچه در قندهار این روز با براه انداختن محفل سخنرانی ها و بازی های مخصوص توسط معیوبین از قبیل ریسمان کشی، توپ دنده، مسابقه های بایسکل رانی، سنگ اندازی و دیگر بازی ها و در اخیر با اعطا جوایز برای ۵۰۰ نفر معیوبین اشتراک کننده در محفل برگزار گردید.

بقیه در ص (۱۲)

د افغانستان د فزيوتراپستانو د انجمن لومړنی کانفرانس تر سره شو

ډاکتر عبدالله (سلام) د انجمن د علمی مرستيال په توگه انتخاب شول.

همدارنگه د انجمن د رئيس د پيشنهاد پر اساس عتيق الله او محمد داود د حاضرينو له خوا د سكرتريت لپاره وټاكل شول.

د تشکيلاتو د موضوع په اړوند پریکړه وشوه چې انجمن باید یوه اجرائیوی کمیته، د نظارت او کنترول کمیته، فرهنگی او تعلیمی کمیته او د مالی کمیته ولري چې په نتیجه کې نوموړی کمیټې جوړې شوي او مسئولین یې تعین شول.

په اجندا کې په نورو ټولو شاملو

➤ د علمی سیمینارونو د دایرولو لپاره پلان جوړول.

➤ د فزیوتراپی فعالیتونو د کیفیت د لوړولو او پیاوړي کولو لپاره مناسبې تگلارې ټاکل.

➤ د انجمن لپاره د اساسي لیکل.

داجندا سره سم د نوو مسئولینو د ټاکلو لپاره د فزیوتراپستانو له خوا انتخابات ترسره شول چې په نتیجه کې راضی خان همدرد دافغان معیوبینو د هراړخیز پروگرام (CDAP) د فزیوتراپی د پروگرام مسئول د انجمن د رئیس په توگه وټاکل شو.

د افغانستان د فزیوتراپستانو انجمن په کال ۱۹۹۸ د اپریل د میاشتې په ۱۵ مه نیټه د فزیوتراپی فعالیتونو ته د پرمختګ وړکولو، د حکومت په رسمي چوکاټ کې دی مسلک ته د نورو صحی مسلکونو په څیر ځای ورکولو او د فزیوتراپستانو د علمی سطحې د لوړولو لپاره منځته راغی او په فعالیت یې پیل وکړ.

په دې وروستیو ورځو کې د افغان معیوبینو هراړخیز پروگرام CDAP او IAM د گډې همکارۍ په اساس د افغانستان د فزیوتراپستانو د انجمن لومړنی کانفرانس د سپتمبر د میاشتې په ۶

او ۷ نیټه د کابل د فزیوتراپی د روزنځي په انګړ کې ترسره شو.

په دې کانفرانس کې په مجموعی توګه ۵۵ فزیوتراپستانو او ځینې نورو مخورو شخصیتونو د هیواد له بیلا بیلو سیمو څخه ګډون درلود.

د کنفرانس په اجندا کې لاندې موضوعاتو ته ځای ورکړل شوی و:

➤ په مرکزي او حوزوي سطحه د انجمن د مسئولینو ټاکل.

➤ د انجمن فعالیتونه ټاکل او د اهمیت له مخې د اولیت حق ورکول.

➤ د مسئولینو او اعضاو دندې او مکلفیتونه ټاکل.

➤ د ګډون او غړیتوب حقونه تعینول او د اداره کولو لپاره یې یو میکانیزم جوړول.

د مرستیالانو د ټاکلو لپاره ۵ تنه د انجمن د رئیس له خوا کانديد او حاضرینو ته معرفی شول چې د رایو اخیستلو په نتیجه کې محمد یاسین د انجمن د ادارې مرستیال، حاجی احمد شاه د انجمن د فنی مرستیال او ۱۱ نیټه په کابل کې ترسره شي.

د مرستیالانو د ټاکلو لپاره ۵ تنه د انجمن د رئیس له خوا کانديد او حاضرینو ته معرفی شول چې د رایو اخیستلو په نتیجه کې محمد یاسین د انجمن د ادارې مرستیال، حاجی احمد شاه د انجمن د فنی مرستیال او

صدای که زندگی را خاموش و جهان را تاریک ساخت

مانند خودش جهت بدست آوردن پول دست به هر کاری شاقه می زند. بلی ! او با سه طفل همسن و سالش که نسبت به هارون تجربه بیشتر داشتند شروع به جمع آوری چره و فروختن آن نمود. آنها بخاطر یافتن چره باید به مناطق دور دست شهر میرفتند. آنها این چره ها را در پشت خود از سرای خواجه که در شمال کابل واقع است انتقال میدادند و در سرای شمالی آنرا به قیمت نازل میفروختند.

اطفال با عقل کوچک شان بیشتر از همه از جنگ و اثرات منفی آن متضرر میگرددند و آسیب پذیر هستند. ذره بی تفاوتی آنها باعث معیوبیت های میگردد که در طول عمر آنها را از نعمت صحت محروم ساخته و وابسته به رحم دیگران می سازند، مانند هارون که هنوز ۱۴ سال عمر دارد و قبلاً در یکی از خانواده های فقیر و مستضعفی که شامل پدر بیکارش، مادرش، شش برادرش و دو خواهرش است در خیرخانه واقع شهر کابل زندگی می کند.

حق یعنی مالکیت مادی و معنوی که هر فرد اجتماع بدون در نظر داشت ملیت، زبان، جنسیت و معیوبیت از آن باید برخوردار و مستفید شود، ولی با تأسف این واژه صرف و صرف در رساله ها و کتاب ها به چاپ رسیده و ثبت قوانین اساسی شده است، و در حقیقت در تمام اجتماعات حقوق اکثر افراد جامعه و بخصوص معیوبین پامال و تلف میشود.

در افغانستان حقوق تمام افراد بطور قابل ملاحظه در جریان جنگ و بعد از آن بطور آگاهانه و غیر آگاهانه از نظر سیاسی، اجتماعی و اقتصادی تلف گردیده و میگردد که زنان و اطفال بیشتر قربانیان آنرا تشکیل میدهند، زیرا اثرات ناگوار جنگ چون فقر و معیوبیت بالای این دو طبقه زیاده تر سایه افکنده و باعث محدودیت های بشماری در زنده گی شان شده است. افغانستان از سالها است که میدان جنگ های خانمانسوز شده فقر و معیوبیت باهم ریشه عمیقی پیدا کرده است. امرار معیشت " آب از دم شمشیر خوردن" شده است. در هر قدم ماین، چره و راکتی که بازمانده جنگ جویان ناعاقبت اندیش است انتظار انسانی را می کشد و بخصوص اطفال این نونهالان معصوم را که غربت و بیچاره گی حق طفل بودن و زندگی عادی را از آنها گرفته و آنها را مجبور به انجام کار های شاقه جهت بدست آوردن رزق و روزی کرده است.

در پهلوی آن او در مکتب نزدیک منزل شان بنام آزاد خان در خیرخانه در صف پنجم به درجه اعلی مصروف درس بود. او یک طفل ذکی و هوشیار بود. همینکه میگویم طفل ذکی، هوشیار و درجه اعلی به این معنی است که او میتواند شرایط زندگی

اقتصاد ضعیف هارون را مجبور ساخت تا جهت بدست آوردن پول به کار های شاقه دست بزند تا ازین طریق بتواند فامیل اش را اعاشه نماید. او تصمیم گرفت تا بعد از وقت مکتب در حلقه اطفالی شامل شود که

و مشکلات اش را به خوبی درک نماید. ولی ای کاش او و همقطاران اش از خطر این کار چه از طریق مکتب، جامعه و فامیل اش آگاهی میداشتند.

تقریباً این کار معمول روزانه هارون بود که بایک احساس خستگی ناپذیر و بدون اینکه به طفولیت و حقوق آن پی ببرد ادامه میداد. زیرا این حقوق اش را جنگ از نزدش به یغما برده بود و هنوز هم در جستجویی این بود که چگونه و از چه راهی نان بدست آورد و هنوز در گرداب بدبختی غوطه ور شود. روزی این کار هارون به یک فاجعه انجامید که فصلی جدیدی مملو از غم و اندوه را دو زندگی هارون گشود. احمد یکی از همراهانش یک چره را یافت که بزرگتر بود و همینکه آنها میخواستند آنرا به پارچه های کوچک تبدیل نمایند این چره که در حقیقت یک بم انفجار ناشده طیاره بود و بنام بم خوشه نی یاد میشد منفجر شده و با سرازیر کردن گرد و خاک به اطراف شان و بعد از یک صدای بلند و دلخراشی به یک سکوت مطلقى انجامید.

بعد از چند دقیقه هارون احساس درد شدیدی در چشمانش نموده و بهوش آمد و متوجه شد که چیزی را دیده نمیتواند سر و ریش در خون غرق بود و دوست اش احمد هم بسوی دیگر با صدای پراز ناله و درد کمک طلب مینمود.

اطفال زخمی با متحمل شدن مشکلات زیاد توانستند تا خود را به سرک رسانیده و بعداً به کمک اهالی آن منطقه در نزدیکترین شفاخانه که بنام شفاخانه بین المللی سرای خواجه یاد میشد انتقال داده شدند. بعد از اخذ کمک های اولیه ضروری

و معاینه نتیجه این شد که هارون یک چشم خود را کاملاً از دست داده و فقط یک روشنائی خیلی ها کوچک در چشم دیگرش موجود است که یگانه روزنه ای امید اوست و او را وادار میسازد که هنوز هم امیدوار به آینده بوده و بکوشد. قسمیکه قبلاً یاد آور شدیم، فجایع مانند جنگ و ماین مشکلات و محدودیت ها را برای انسان ها ایجاد میکنند و آنها را معیوب یا معلول می سازند و باعث میشود تا اکثراً معیوبین در مناسبات اجتماعی و غیره اشتراک ننموده، تصامیمی که در سطح فامیل و اجتماع گرفته میشود خلاف میل شان بوده و حق اظهار نظر و تصمیم گیری نداشته باشند.

حالا هارون در لیلیه نابینایان بسر میرد و عضو انجمن نابینایان است. یکبار دیگر حق دیگرش که بسر بردن با فامیل و زندگی فامیلی اش است از او صلب شده، زیرا فامیل اش نمیتواند او را در قسمت تعلیم و دیگر ضروریاتش منحیث یک فرد نابینا (معیوب) کمک نموده و همین محیط شفاخانه و لیلیه زندگی فامیلی اش را تشکیل میدهد که دیگر همه چیز بنظرش بیگانه و نامأنوس بوده حتی پدر و مادرش.

هارون میگوید: من بسیار کنجکاو بودم و هستم، ازینکه به صنف اول هستم خیلی ها رنج میبرم زیرا من قبلاً متعلم صنف پنجم و شاگرد ممتاز و اول نمره صنف خود بودم. اما باز هم به بسیار زحمت توانستم تا خط بریل را بیاموزم و شامل مکتب شوم. امروز هارون از جمله خوشبختترین معیوبین محسوب میگردد زیرا شرایط درس خواندن برایش مهیا بوده و میتواند منحیث یک

انسان ازین حق برخوردار شود. در حالیکه امید بینائی یک چشم اش هنوز هم در دلش هزاران بار جوانه زده و او را به یک آینده ای پرثمرتری دلدارى میدهد. او میگوید: حالا داکتر صاحب چشم ام را معاینه کرده و میگوید که با یک عملیات بسیار کوچک و با صرف پول خیلی ها کم من میتوانم دوباره بینا شوم. بلی این عملیات بسیار کوچک معنی و اهمیت خیلی ها بزرگی در زندگی هارون داشته و پولی خیلی ها کم مانند کوهی است که شاید بارش بالائی شانه های هارون و فامیل اش سنگینی کرده و یکبار دیگر هارون را از حق اش که عبارت از بینا شدن است محروم سازد. زیرا خودش با بسیار ناراحتی میگوید. "... باز هم موضوع اقتصاد است و من توانائی پرداخت مصارف عملیات را ندارم."

پس اشخاص معیوب بالخصوص اطفال معیوب این قشر مظلوم جامعه که با دلایل مختلف همه حقوق شان از آنها سلب شده برایشان فرصت داده نمیشود که مانند اطفال نورمال رشد کنند و در فعالیت های روزمره به آسانی شامل شوند. این عمل به ذات خود آنها را به انزوا میکشاند. زیرا حتی والدین نیز ازین حالت یعنی معیوبیت شان دلتنگ شده و توجه را از آنها کاسته و حق دیگری که محبت والدین است از ایشان سلب میگردد.

آری این حقوقی است که از اطفال معیوب گرفته شده اند ولی اگر جامعه و والدین همه با هم به حرکت آیند و توجه نمایند بسیاری ازین حقوق بزودی و آسانی اعاده میگرددند.

اوتي ، بوتې

زرغونه

په چل، چل دکليوالو خلکو څخه ووتلم، د زړو اوسپينو ډومباري ته چې د بازار په يوه لري څنډه کې وو ورغلم.

يوه اوسپنه مې له بلې سره جنگوله، ناڅاپه مې په يوې غټې اوسپنې چې دکور لپاره ښه ونګ (هاونګ) ترې جوړيدای شو سترګې ولګيدې يو سوړ هوسيلی مې له خولې وخوت!! بيا مې وويل:

که وروستی عقل ږومبی وای، بيا به نه وای دبختی.

د بې سوچه ، بې تدبیره کار، انجام وي پښیمانی.

سوچ مې کار ونه کاوه، په منډه ورتیرشوم، نورې اوسپنې مې سره يوې اويلې خواته کړې يو دم مې يو (کړنګ) واوړيدو نور په ځان خبر نه وم.

د يوې نیمې شپې ورځې وروسته چې را بيدار شوم، شاوخوا مې ، سپين ږيري بوډا پلار سپين سرې مور، کشرخور او منځوی ورور ولاړ وو.

د سترگو په روڼ کيدو سره مې په مور اوپلار کې سا پوکړل شوه، خوشحاله شول مور مې په منډه راڅخه پوښتنه وکړه چې: شکر خدايه! زوی می ژوندی دی!!

زویکه! څرنگه یې! بيدار یې؟... ماويل هو! .. ته څرنگه یې؟ مور مې راته دا لنډی وويله چې:

که وروستی عقل ږومبی وای

ماپه نه ليدل غمونه او ویرونه

له هغې وروسته مې ټول وجود په دې حال شو.

د مشرانو خبروته چې څوک اوتی بوتی وايي او هوښيارانو ته غوږ نږدې دهغې به دا حال وي او ځکه خو خلک حق لري چې نوم یې هم اوتي بوتې کيږدي.

خو افسوس چې دا عقل هغه وخت له ماسره نه وو.

پستونې او پایڅې يې پورته کړل ټول بدن يې ويلدنګ اونټ بولټ شوی، چې په ليدونې په زړه درد من شوم شريف خان وايي:

له ډيره وخت راهسې به ماد کلي د نورو هلکانو سره زړې او سپنې ټولولې او بيا به مو په بازار کې خرڅولې... يووخت زموږ کلي ته دماينو پړندونکی خلک راغلي وو او مشرانو او ځوانانو ته يې دماينو خطري بيان کړی وي. هغه وخت موږ کوچنی وو.

موږ به کله چې په دښت او بيابان کې د اوسپنو په راټولو لگيا وو، يوه مشر سړي يا ځوان به راته وويل:

هلکانو! دا بد کار دی، خدای ۷ مکړه يوه ورځ به له ماين سره مخامخ شئ. بله حاله روزې ځانته پيدا کړئ. خواري او غريبې وکوئ.

موږ کله د داسې پېښې سره مخامخ شوي نه وو. د مشرانو خبرې به راته خوشې اوتي، بوتې ښکاريدې. ډير به مو په خبرو کې دا نوم (اوتي ، بوتې) يادولو. بله ورځ يوه سپين ږيرې سړي ترلاس نيولي او دماين د خطر څخه يې راته خبرې کولې ډير نور خلک هم راته ولاړ وو.

د سپين ږيري خبرې ختمې شوي ولاړ، زه راروان شوم، ځوانانو راته وويل: دا اوس يې څه درته وويل؟ گوره پام کوه چې نورې اوسپنې ټولې نکړي؟

ماورته وويل: دا خوشې اوتي ، بوتې دي ... له هغې شيبې نه وروسته به زه هر چاته چې په مخه ورغلم، راته به يې اوتي ، پوتي ويل. ما فکر کاوؤ چې؟

نه ماين شته، نه غمونه

خپل ځان ته يې ساتينه

تعجب؟!! داڅنگه نوم دی! (اوتي ، بوتې)!!؟

دا دشریف خان، عرفی نوم دی چې د ارگون ولسوالۍ او په کور کلي کې پدې نامه سره پيژندل شوي، وښنده ، تنکی ، ښايسته ځوان او ځلمی وو.

دسلطان باغ په هوټل کې د ډوډۍ او لمانځه لپاره ناست، دمه يې کوله، يوه ملگری يې ورغړ کړ!

ای! اوتی بوتی! راشه ډوډۍ وخوره!

شریف خان خواب ورکړ، زه اول لمونځ کوم، بيا ډوډۍ خورم.

ماته ډير تعجب ښکاره شوه ومی غوښتل چې په چل، چل کې ځان ورسره په تماس کې کړم، او د نوم، حالت، کیفیت او جريان راته معلوم شي.

په منډه راپاڅيدم د کوهی څخه مې د اوداسه لپاره بدنۍ ورته ډکه او وړاندې کړه. وخت می پيدا کړو پوښتنه مې ترې وکړه!

ای وروره! تاته ولې خلک (اوتی ، بوتې) وائي؟ نوم دې څه دی؟ ده وويل!

مامکه! زما اصلی نوم شريف خان دی.

پوښتنه! ته خو شکر، روغ، رمټ، سلامت او په غوښه پټ يې! شريف خان!

مامکه! زما بدن ټول غلبيل دی، دا متل د اوړيدلی چې (خدای ۷) نه وي وژلی، نه مري.

ناتوانی در آموزش

(قسمت سوم)

ترجمه و نگارش: دکتر نجیب الله "محبوب"

تأثیر عوامل محیطی:

از آن نیز کشف شود. ناگفته نماند که بعضی از علما که علت ناتوانی در آموزش را تکالیف سیستم اعصاب مرکزی میدانند نیز باین عقیده اند که عوامل محیطی خصوصاً کیفیت تدریس در ازدیاد یا بهبودی مشکلات آموزشی اطفال تأثیر دارد.

پذیرش اجتماعی:

در این شکی نیست که اطفال مصاب ناتوانی در آموزش اکثراً بنابر موجودیت تشوشات سلوکی و هیجانی نظر به سایر اطفال پذیرش اجتماعی Social Acceptance کمتری دارند اما بعضی متخصصین این رشته نظریه احصائیه ها و راپور های مختلف دریافته اند که این شاگردان از تحفه های تشویقی و جوایز در اثنای آموزش لذت بیشتری برده و احساس خوشنودی و رضایت می کنند. همچنان پذیرش اجتماعی اینها اکثراً مربوط است به فضای بوجود آمده توسط والدین، معلمان و سایر مربوطین این اطفال. اگر اینها بتوانند فضای صمیمیت و آموزنده را برای اطفال خویش ایجاد کنند، سلوک و آموزش این اطفال بهتر شده و در نتیجه هم صنفان و هم سالان غیر معیوب شان با آنها علاقمند میگردند و این هم واضح شده که هر قدر این علاقمندی با اینها بیشتر گردد به همان اندازه حالت سلوکی و آموزشی شان بهتر می شود. لذا آموزگاران محترم باید جداً نکات فوق را مد نظر داشته باشند.

(ادامه دارد)

Engelmann در سال ۱۹۷۷ واضحتر گفته: شاید ۹۰ فیصد یا بیشتر از ۹۰ فیصد اطفالی که بالای شان تپه ناتوانی در آموزش زده شده واقعاً مصاب این تکلیف نباشند زیرا در دماغ اینها نواقصی وجود ندارد بلکه علت اساسی این تکلیف، تدریس نادرست و ضعیف است. اینها در وقت تولد مصاب ناتوانی در آموزش نبوده اند. دو دانشمند مذکور عقیده دارند که بهترین وسیله کمک و همکاری با اطفال مصاب مشکلات در آموزش، تعلیم دادن مناسب همان مهارت ها و مسایلی است که طفل در آن ها ضعیف است مثلاً در خواندن یا حل سوالات حساب، احصائیه های مختلف وزیادی نشان داده که مشکلات اکثر اطفالی که مصاب ناتوانی در آموزش تلقی شده اند با اصلاح یا بهتر شدن کیفیت تدریس و تعلیم بسیار کمتر شده در ۱۰ فیصد واقعات مشکلات اطفال مصاب ناتوانی در آموزش شاید ناشی از عوامل داخلی سیستم اعصاب مرکزی باشد (که در شماره گذشته شرح شده) اما در ۹۰ فیصد حالات عامل اصلی همانا تدریس نادرست و ضعیف است.

بطور خلاصه در حال حاضر در مورد تعیین علت یا علل این تکلیف نظریات و مفکوره های مختلف موجود بوده اما علت قطعی آن روشن نیست. و هر وقت سبب یا اسباب این تکلیف روشن شد شاید راه های وقایه

Lovitt در سال ۱۹۷۸ سه نوع عوامل محیطی را که بالای مشکلات آموزشی این اطفال تأثیر ناگوار دارد شرح کرده که عبارتند از:

- تشوشات هیجانی روحی.
 - فقدان تشویق و تحرک.
 - سیستم درسی ضعیف و نادرست.
- اکثر اطفال مصاب ناتوانی در آموزش، تشوشات سلوکی هم دارند (در مورد تشوشات سلوکی یا Behavioral Disorder در شماره های آینده بحث خواهیم کرد) اینکه آیا تشوشات سلوکی سبب ناتوانی در آموزش و یا ناتوانی آموزش سبب تشوشات سلوکی میگردد یا فکتور های دیگری در بروز آن ها دخیل است. تا حال واضح نشده با آن هم در نتیجه تحقیقات و پژوهش ها ثابت شده که بعضی مسایل تشویقی و تعلیمی که سبب بهبود سلوک طفل میگردد در عین زمان سبب بهبود آموزشی آنها نیز میگردد.
- یک عامل عمده که سبب بهبودی مشکلات آموزشی طفل میگردد اصلاح کیفیت سیستم تعلیم و تربیه است. Lovitt در این مورد می گوید: تعلیم و تربیه ضعیف و هدایات ضعیف درسی رول اساسی در بروز ناتوانی در آموزش دارد. گرچه یکنوع اطفال از معلمان ضعیف نیز چیزی می آموزند اما همه اطفال این چنین خوشبخت نیستند. دانشمند دیگری بنام

د معیوبینو د نړیوالې ورځې تر اړه

باتن سالم خویش در چشم مردم محترم
بودم ومن هرکجائی هم معزز مکرم
قوم من قدرم بداشت ومی نمود تعظیم من
ظاهراً در روز شب کل می نمود تکریم من
لیک که معلول شدم واین تنم معیوب گشت
احترام من به چشم مردمین سرکوب گشت
نی کلانی ماند در قوم ونه اعزاز من
نه شنیدند بعداز معلول گشتنم آواز من
می نمایند از منی نفرت زانکه معیوبم
تاکه معذور گشته ام در نزد شان نامطلوبم
پس مرا پاک نباشد گر خدا راضی بود
اجر من کافی دهد آن روز که قاضی بود
گر شدم معیوب این قدر خدای ذوالجلال
بر منی بوده ومن راضی از ان بی قیل وقال
من همان هستم که بودم پیش زمعیوب گشتنم
هستم سالم وکامل گرچه ناقض شد تنم
ما گروه معیوبین داریم توکل با خدا ع
هم رضا داریم قضا را این گوئیم با یک صدا
"فروتن" همدرد باش با خلق خصوصاً معیوبین
کن حذر از کبر، کس را در نظر حقیر مبین

میخواهم دانا ترین مرد باشم
از خاصان درگاه خداوند باشم
همیشه دل من روشن باشد
همیشه در رحمت حق باشم
از دشمن به من آفتی نرسد
در آفت مردم خوار نباشم
عمر من طولانی باشد
روزی من زیاد گردد
به آتش دوزخ نسوزم
بدانم که گناه من چه چیز ریخته میشود
سنگین ترین مردم باشم
پرده عصمت دریده نشود
گورم تنگ نباشد
مال من بسیار شود
فرای قیامت ایمن باشم
خدای متعال را در نماز حاضر بینم
در نامه اعمال من گناه نباشد
برای من عذاب قبر نباشد

از خدا بترس
شب و روز قرآن بخوان
مرگ را فراموش مکن
با خلق خدا نیکی کن
همیشه توکل با خدا کن
پرهیز گار باش
صله رحم داشته باش
همیشه با وضو باش
چشم و زبان خود را ببند
به تضرع و توبه و بحال بیچارگی
از کس چیزی مخواه
پرده کسی را مدر
مداومت به قرائت سوره تبارک
مداومت به قرائت سوره واقع شب
میان شام و خفتن به ذکر خدا مشغول باش
در وقت ساختن وضو دقت کن
با پدر و مادر نیکی کن
خود را پاک نگهدار

کل ملاه همکار

د معیوبینو د نړیوالې ورځې تر اړه

زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا
په افغان نابینا، مسلمان نابینا
په محروم له دیدار مخ دیار او دلدلار
خو په زړه تم پیدا په هر کار او روزگار
په لیدو د کتاب پاک قرآن نابینا
زه هغه نابینا چې لیکل درته کړم
په خپل خیال او په گوتو لوستل درته کړم

زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا
عالمان نابینا، یو پوهان نابینا
پینایان د وطن مو شول نابینایان
درېدر شو ملت، وران مو افغانستان
رهبران نابینا، راهروان نابینا
پام چې سوال چاته ونه کړی دي ناروا
هر یو کس او نا کس ته مکه ژړا
د غیرت او همت وی همدا تقاضا
معیوبینو د وطن ته سلام دی زما
په هر شل، هریو کون او هر یو ناګویا
زه همکار یعه ستا غزل خوان نابینا

زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا
زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا
زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا
زړه او خیال می پینا صرف چشمان نابینا

دړوندوالی (ناپینائی) مخنیوی

ترجمه: ظاهره "عظیمی"

د روغتیا د نړیوال سازمان WHO د شمیر له مخې په نړۍ کې یو نیم ملیون ناپینایان موجود دي چې له دې جملې څخه زیاته برخه یې په آسیا او افریقا کې لیدل کیږي. په پرمختیایي هیوادونو کې د ماشومانو دړوندوالی معمولاً د هغو شرایطو له کبله منځ ته راځي چې د سترګې قرنیه (مخکینۍ برخه) زخمی کوي لکه د ویتامین کمښت، د شري (سرڅکان) انتانات، د نوي زیږیدلي ماشوم د سترګو د منظمې پړسوب او همدارنګه د عنعنوی وطنی درملو استعمالول. اوهمدارنګه نور ستر عوامل کترکت، تراخم، جینیتیکي ناروغتیاوې، تر وخت دمخه زیږیدنې مشکلات او دغیر نورمال زیږیدو سببونه هم وي.

په پرمختیایي هیوادونو کې ددغو ناروغتیاوو تقریباً ۷۰ فیصده د علاج وړ دي که چیرې په موقع اقدام وشي کیدای شي چې یا علاج او یا یې مخنیوی وشي. په دې ارتباط د لاندې تدبیرونه باید عملي شي.

۱. د ماشوم د زیږون په دوران او لومړۍ میاشت کې:

▪ د پیدایښت نه وروسته ډیر ژر د سترګو بانوګان پاک کړئ. که چیرې د سترګو انتي بیوتیک موجود وي په سترګو کې یې ووهي چې د پړسوب څخه مخنیوی وشي.

▪ هغه ماشوم چې نوی پیدا کیږي باید سترګې یې معاینه شي چې د سترګو په کسي (مردمک) کې یې کوم داغ موجود نه وي او یانې سترګې د عادی حالت څخه غټې یا وړې نه وي که چیرې داسې علامې ولیدل شي سمدلاسه دې ماشوم د سترګو ډاکټر ته د کتنې اومعاینې لپاره یووړل شي.

۲. په شپږ کلنۍ کې چې ماشوم په ښوونځی کې نوی داخلېږي او یا د ښوونځی د ماشومانو په هکله د لاندې ټکي د توجه وړ دي:
- د ویتامین A له کمښت څخه دې مخنیوی وشي.
 - باید د ماشومانو مور او پلار ته د محلی یا اولسی درملو خطرونه وښودل شي چې هغوی ترې ډډه وکړي.
 - هغه ماشومان چې د لیدلو ستونزې لري باید وپېژندل شي.

د ویتامین A کموالی:

ویتامین A کموالی په ماشومانو کې د سترګو د شپږ او یا قسمی دړوندوالی ترټولو عام دلیل دی او هم د ماشومانو د زیاتې مړینې باعث اوسبب کیږي. هغه شیان چې د ویتامین A د کمښت او د ماشومانو د مړینې څخه مخنیوی کوي هغه دا دي:

د څارویو شیدې او محصولات، دکبانو غوښه، دمورشیدې، دهګۍ زیر، بیلابیل سابه اوهغه سابه چې رنگ یې زیر او سوروي ترجیح ورکول کیږي.

ویتامین A د انسان په اینه (جګړ) کې ذخیره کیږي او د ودې دپاره ضروري دي او هم د شپې له خوا دنه لیدلو څخه مخنیوی کوي، اود سترګو باندنۍ سطحه روغه او مرطوبه ساتي. د ویتامین A نشتوالی یا

کموالی په سترګو کې د داسې علامو سبب کیږي چې په پای کې دړوندوالی منځ ته راځي. د ویتامین A کمی هغه وخت پیدا کیږي چې ښه خورا کونه ماشومانو ته نه رسیږي او یا په خورا کونو کې د پورتنیو موادو کمښت وي چې په دې توګه په اینه کې د ویتامین A ذخیره پای ته رسیږي او لږمه ده چې د خورا کونو په واسطه نوموړی ویتامین A بیرته لاس ته راشي. مختلفې ناروغتیاوې لکه اسهال، سو تغذی او سرڅکان د ماشومانو ژوند له خطر سره مخامخ کوي ځکه چې دغه ناروغتیاوې د ماشوم اشتها له منځه وړي او په دې توګه ویتامین A د ماشوم په بدن کې کمیږي.

د ویتامین A کموالی په وړو ماشومانو کې د شپږو میاشتو څخه نیولې تر شپږو کالو پورې صحت ته تاوان رسوي، هغه ماشومان چې د مور له شیدو څخه برخمن وي د ویتامین A له کمې سره لږ مخامخ کیږي. ځکه چې د مور شیدې په لومړیو میاشتو کې زیات ویتامین A لري.

هغه خورا کونه چې د ویتامین A ورځنۍ اړتیا پوره کوي :

هغه ماشومان چې عمر یې د دوو کالو څخه کم وي یو نیمه کاجوغه ګازري (پخې شوي).

۱ کاجوغه زیرې پټاټي

۱/۳ پیاله شنې پانې لرونکي سابه

۱/۲ متوسط ام

هغه ماشومان چې د ۲-۶ کالو عمر ولري:

۲ کاجوغې حل شوې ګازري

نیمه کاجوغه زیرې پټاټي

نیمه پیاله شنې پانې لرونکي سابه

۲/۳ متوسط ام

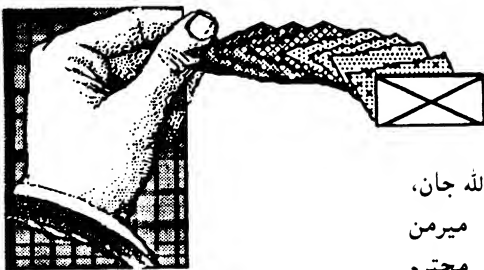
په معيوبانو رحم او مهرباني

د هرانسان ، معيوب وی که سالم، وينه، مال او آبرو يو شاته حرمت او ارزښت لري. هيچا ته نه دی روا چې په دې دريو شيانو تجاوز وکړي، او ټول مسلمانان پدې مکلف دی چې نورو ته له هر ډول زیان او ضرر رسولو نه ځان وساتي هيڅوک له ځان نه کم ونه بولی ، د هيچا سپکاوی ونه کړي او تل دا کوښښ وکړي چې په نورو رحم وکړي، لاس نيوی يې وکړي. په بده ورځ نيکي ورسره وکړي. او په غم يې غمجن شي، اوتر ټولو نه زيات رحمت بايد په معيوبانو، بې وسانو او معذورانو وشي ځکه دوی له نورو نه زياتې توجه مرستې او همدردې ته اړ دي. مسلمان بايد په هر چا خصوصاً بې وزلانو او بيمارانو مهربانه وي ځکه په کوم زړه کې چې رحمت نه وي هغه ته رسول ﷺ شقی (بدبخت) ویلی دي، اوپه مخلوقاتو رحم کول يې د الله تعالی د رحمت او مهرباني سبب بللی فرمایي: "... ارحموا من في الارض يرحمکم من في السماء"

دځمکې په اوسيدونکو رحم وکړئ ترڅو الله تعالی رحم درباندي وکړي. اسلام له هر مسلمان نه دا غواړې چې زړه ئې له رحمت او مهرباني نه ډک وي په هر چا او هر بې وزله رحم وکړي. طبرانی روايت کوي چې نبی اکرم ﷺ فرمائی: "لن تومنوا حتی ترحموا قالوا: يارسول الله کلنا رحيم، قال: انه ليس برحمى احدکم صاحبه ، لکنها رحمى العامى" ترهغې پورې مو ايمان کامل ندی ترڅو په نورو رحم کوونکی نه وي، دوی (اصحابو "رض") وويل: يا رسول الله ﷺ مونږ خو ټول رحم کوونکي ياستو، رسول ﷺ وفرمايل: رحمت دا ندی چې يو څوک پخپل ملگری او دوست رحم وکړي بلکې مطلوب رحمت هغه دی چې عام وی او په ټولو وي. گورو چې رسول ﷺ د ايمان کمال په رحم کولو پورې مربوط بللی دی او بياني هغه رحمت چې ايمان ورباندي پوره کېږي هغه بللی دی چې په ټولو مخلوقاتو وی، خصوصاً هغه کسانو چې د

رحمت محتاج او مستحق وي، لکه معيوبان بې وزلان، او دا هم بايد له ياده ونه باسو چې رحمت او رحم کول دا ندی چې څوک په خوله دعوه وکړي چې زه رحيم او مهربانه يم بلکې هغه بايد دعمل په ډگر کې له نورو سره په مرسته تعاون ، همدردي او غم شریکی خپله مهرباني ثابته کړي. رسول ﷺ به د عبدالله بن ام مکتوم (رض) ډير خيال ساته خصوصاً له هغه نه وروسته چې د عبس سورت لومړنی آيتونه نازل شول نو چې کله به هم نوموړی د رسول ﷺ مجلس ته راغی رسول اکرم ﷺ به خپل چادر ورته وغواړاوه او ورته فرمايل به ئې "مرحبا..." په خير راغلې... همدا راز معاويه (رض) به د احنف بن قيس (رض) چې گود او پوند و ډير عزت کاوه او کله به چې دده دربار ته راغی نو د ډيرې مهرباني له مخې به ئې په خپل مجلس کې ځای ورکاوه او پخپل تخت به يې وسره کیناوه.

جواب په نامه ها

بعضی از مطالب شما درین شماره به نشر رسیده اند و چون گنجایش نبود تا تمام مطالب را به نشر برسانیم امید در نشرات بعدی از آن ها استفاده کرده بتوانیم و امیدواریم همکاری های تان را در آینده هم با ما دوام بدهید.

از ولایت قندهار، محترم هدایت الله جان، محترم منگل احمدی، محترمه میرمن ملالی، محترم اسدالله نوروزی، محترم عبدالمحبوب" بهزادی" محترم جمع علی حسین ، محترم قیام الدین "مایار". مطالب ارزشمند و اشعار زیبای تان که نمایندگی از علاقمندی زیاد تان به مجله توان می کرد برای ما رسید یک جهان تشکر از علاقه و زحمت شما.

همکاران عزیز هریک محترم ذبیح الله "معروفی" از ولایت قندهار، محترم حبیب الرحمن "صدیقی" ازلیسه عالی انصارالمومنین ولایت وردک، محترمه جمیله وردک از ولسوالی بلخ، محترم استاد دین محمد، محترم مولوی محمد معصوم از ولسوالی چک وردک، محترم مولوی محمد شمس الرحمن "فروتن" محترم رفیع الله، محترم محب الله "مجت"

پیام های ارزشمند

آیا طفل شما شنیده میتواند؟

- آیا شما باید بالای طفل خود چیغ بزنید تا او شما را درک کند؟
- آیا او خاموش است؟
- آیا او گفتار مسخره آمیز دارد؟
- آیا در حرف زدن آهسته است؟
- اگر شما در باره شنوائی و حرف زدن طفل تان به تشویش هستید بیایید با کارکن اجتماعی صحبت کنید. او هر روز در مرکز CBR است.

- برای اینکه اطفال تان را از معیوبیت دور نگهدارید، آنها را درست پرورش کنید.
- اگر می خواهید اطفال تان صحتمند بار آیند، آنها را با شیر مادر تغذیه و پرورش کنید.
- باخانم های حامله کمک کنید تا از غذا های پرویتامین و صحتی استفاده کنند تا از معیوبیت اطفال شان جلوگیری شود.

بقیه از ص (۳)

درین محفل محترم خلیل الرحمن بهیر مسئول پروگرام CDAP در حوزه جنوب غرب، محترم رشیدی رئیس پلان کندهار، محترم لیزلی ناظم اداره ملل متحد در حوزه جنوب غرب راجع به حقوق ومشکلات افراد معیوب سخنرانی نمودند.

محترم رشیدی در فرمان محترم امیرالمومنین ملا محمد عمر مجاهد را در جلسه قرائت نمودند. فرمان اول به همه نابینایان که حافظ قرآن شریف هستند حق میدهد تا در چوکات رسمی دولت به حیث مأمور رتبه سه پذیرفته شوند ومعاش قانونی خود را از دولت اخذ نمایند. فرمان

دوم ۲۵٪ زکات را مختص به معیوبین کشور می سازد تا برای اعاشه، تعلیم وتربیه آنها بمصرف برسد.

محترم لیزلی که به نمایندگی از انسجام کننده کمک های بشری ملل متحد برای افغانستان آقای ارک دیمول سخنرانی می نمودند معیوبین را افراد توانمند جامعه معرفی نمودند وگفتند که معیوبین می توانند حتی رهبری جامعه خود را در پشت بگیرند مانند والی تنظیمه کندهار محترم ملا محمد حسن رحمانی واکثريت رهبران تحریک طالبان.

محترم رشیدی رئیس پلان کندهار در اخیر از درخواست نمودند تا جهانیان با خلوص

قلب به معیوبین افغان مستحق ترین قشر جامعه افغانی است کمک های مالی ومعنوی نمایند.

دفترساحوی بلخ بتاریخ یازده جنوری ۲۰۰۱ ازین روز باشکوه فراوان در ادیتوریم پوهنتون بلخ تجلیل به عمل آورد، که مقامات دولتی استادان وشاگردان پوهنتون و کارکنان مؤسسات غیر دولتی و دفاتر ملل متحد در آن اشتراک ورزیدند.

وهمچنان این روز با مجالس، نمایش ها ویا سرودن ترانه های زیباتوسط معیوبین درغزنی، وردک، لوگر وهرات برگزار گردید که درین موقع ۳۰۰ پیغامی راجع به روز بین المللی معیوبین به مردم توزیع گردید.

خپروونکي

د افغان معيوبينو هراړخيز پروگرام (CDAP)
د ليکنې د بورډ تر نظر لاندې

پته: دملگرو ملتونو له خوا دافغان معيوبينو
هراړخيز پروگرام

کل مهالين ۱۷۰

پست بکس ۷۲۰ يونيورسټي ټاون، پېسور
په افغانستان کې زموږ پټي

بلخ

پروژه همه جانبه معيوبين افغان کميته
سويډن دروازه بلخ، نزديک کوچه لمن
شهر مزار شريف، تېلفون ۲۷۷۶

نڅار:

پروژه همه جانبه معيوبين افغان کميته
سويډن سړک اول، متصل شفاخانه صحت
عامه شهر جديد تالقان

وردک:

دافغان معيوبينو هراړخيز پروگرام/د
اورتويډي ورکشاپ - دغربي ښار

قندهار

دافغان معيوبينو هراړخيز پروگرام/د
UNOCHA دفتر دقندهار ښار

هرات

پروژه همه جانبه معيوبين افغان، جاده
محسن، عقب کونسلگري ايران نږدیک
دفتر WFP - هرات افغانستان

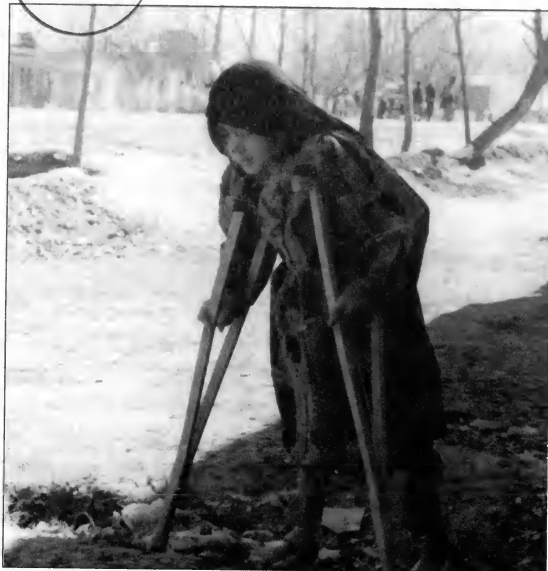
د ځمکې پر اوسيدونکو رحم

وکړئ

چې الله ﷻ درباندي رحم

وکړي

چوايسته اي دست افتاده گير